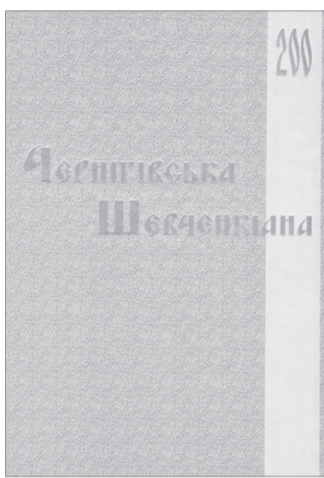

ПРЕЗЕНТОВАНО «ЧЕРНІГІВСЬКУ ШЕВЧЕНКІАНУ»

«Книга року-2015»

Чернігівщина — край, де Кобзар жив, товаришував, заховався і, звісно, творив. Без сумніву, він залишив слід на нашій землі. Учніни його, описати і зберегти вирішили чернігівські письменники. Результатом їхніх старань стало оце це видання — «Чернігівська Шевченкіана». Тут зібрано твори чернігівських митців, присвячені великому поетові.

Книга має три розділи: поезія, проза й публіцистика. Але особливу роль виконують тут ілюстрації. На сторінках видання представлено 104 письменників Чернігівщини — починаючи з вісімнадцятого століття й до сьогодні. Усього до «Чернігівської Шевченкіани» редколегія у складі Олени Конечної, Дмитра Іванова, Володимира Сапона, Микхаса Ткача та Вікторії Солонічкової відбрала 63 поезії, 18 оповідань і 42 публіцистичні твори.

«Чернігівська Шевченкіана» є спільним проектом письменників та обласної бібліотеки імені В. Г. Короленки. Саме там відбулася основна робота з відбору й підготовки матеріалу, редактування. Книга вже стала переможцем всероукрайського конкурсу «Краща книга року-2015» у номінації «Моя країна», а один її примірник поїхав до зони АТО. А

минулого тижня члени редакційної колегії представили видання на конкурс «Книга року-2015» у Центральної бібліотеці імені М. Коцюбинського Чернігівської міської ЦБС. — Ідея книжки належить Володимирові Сапону, який згодом видав власну книжку «Моя Шевченкіана», — розповіла голова обласної організації Національної спілки письменників України Олена Конечна. — Робота ж над книгою тривала понад рік. Із самого початку матеріали ми шукали в архівах Чернігівської обласної універсальної бібліотеки імені В. Г. Короленки. У цьому нам значною мірою допомогли фахові знання й невичерпний ентузіазм бібліографа від-

ділу краєзнавства Вікторії Солонічкової. Вона познаходила унікальні речі. Скажімо, в архівах значилося, що є книга Івана Коновала про Тараса Шевченка, присвячена 100-річчю від дня його народження (згодом вона знайшлася в Національній бібліотеці України імені В. Вернадського). Датувалася ця книга 1914-м роком і була написана російською мовою. Довго ми думали, як її надрукувати, і врешті-решт вирішили залишити мову оригіналу, лише трохи адаптувавши її літературно для широкого загалу. Потім, дізнавшись про нашу роботу, матеріали надавали спільно й чернігівські письменники, які до спілки не входять. Від чогось відмовлялися, щось додавали, щось змінювали...

Скажімо, до книжки ввійшли твори письменників та художників, які є лауреатами Національної премії України імені Тараса Шевченка: Павла Тичини та Юрія Збанацького, Юрія Мушкет-

тика і Леоніда Большакова, Євгена Гуцала та Володимира Дрозда, Ігоря Качуровського й Василя Лопати, Леоніда Горлача та Олександра Івахненка, Костянтина Москальця. Серед них і член редколегії Дмитро Іванов, котрий написав до книги чудову передмову «Як соняхи до сонця».

Крім того цікаве видання ще й тим, що проілюстроване малюнками самого Шевченка, виконаними на Чернігівщині, та картинами (в тому числі й малюнками до «Кобзаря») понад тридцять художників та майстрів народної творчості. А ось дизайн обкладинки зробив Микхас Ткач — не тільки талановитий прозаїк, а й не менш талановитий художник.

Надрукували книгу за Програмою підтримки розвитку інформаційно-видавничої сфери Чернігівщини на 2012-2015 роки коштом обласного бюджету в ПАТ «ПВК «Десна». Престижний конкурс «Книга року» на Чернігівщині проводиться щорічно з 1999 року. Його організаторами є Департамент культури і туризму, національностей та релігій і Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю обласної адміністрації, управління культури Чернігівської міської ради, міська централізована бібліотечна система. Мета конкурсу — підтримати вітчизняних письменників, науковців і видавців. Він сприяє виявленню кращих творів друку, пов'язаних з Чернігівщиною. Відзначаються книги, які користуються популярністю у читачів, зокрема в чернігівських бібліотеках. Крім того ці книги повинні мати високий художній ці науковий рівень та ошатний дизайн.

Володимир МИКОЛАЄНКО

Не пафосний, а зворушливий і теплий вечір «Шевченко в моєму житті» провели в музеї М. Коцюбинського. Боєць «Азова» Олександр розповідав, що раніше, звісно, читав поезії Тараса Шевченка, але глибко не замислювався над ними. Однак тепер, у гіркі часи воєнного лихоліття, він по-справжньому відкрив для себе Поета, який так уболівав за Україну і долю нашого народу. І про що би не писав Шевченко, це — не лукаві, а щирі й дуже проникливі, шемкі рядки, сповнені любові та болю, ніжності

ченка. Тож прозвучали вони й на цьому неформальному вечорі.

Про свого Батька Тараса проникливо говорив письменник, головний редактор газети «Гарт», Шевченківський лауреат Дмитро Іванов; директор музею М. Коцюбинського, правнук класика Ігор Коцюбинський, котрий рік служив в українському війську, був на цій війні, захищаючи Батьківщину від окупантів. Запам'ятався й виступ голови обласної організації Національної спілки письменників України Олени Конечної. Я теж нерідко буваю в Каневі, на Чернечій

ЯК КОБЗАР УКРАЇНИ ВІД ОКУПАНТІВ ЗАХИЩАЄ

Зустріч зі Словом

Й гідності, тепла та світла, співчуття до простих людей. Тому такі вірші хочеться читати і слухати, прикладати їх до серця, немов подорожника. Нині багато українських воїнів, захисників Вітчизни, мають «Кобзар», причому ця книжка вже настільки зачитана... Бо вона неабияк на війні як духовні ліки від звіри та розпачу. Тож Олександр дивовижно продекламував напам'ять Шевченків «Холодний Яр».

Відверто розповідала про свій непростий шлях до Тараса і викладач Чернігівського технологічного університету Людмила Зіневич. У її родині був культ книжок, і «Кобзар» стояв на чільному місці. Дівчинку спочатку привабили кольорові ілюстрації. Вона почала малювати й була щасливою, коли отримала в подарунок дванадцять кольорових олівців. У чотири роки Людмила почала читати, і щоразу її бабуся розчулено плакала, слухаючи про сумну долю покритки Катерини. Дівчинка так захопилася цією поемою, що вивчила її напам'ять і потім часто декламувала враженим гостям. А далі, замість затишеного та рідного вишневого садочка, до якого так звикла, були лиш безкраї степи й терикони, навчання в Донецькому університеті, незвична мова... Український Донбас усе-таки був, але такі люди, справні патріоти, сприймалися там як «білі ворони». Надзвичайно сильне враження на пані Людмилу справили пісні українського рок-гурту «Кому вниз», створені на вірші Тараса Шев-

горі, на могилі генія, і щоразу хвилююся, ловлю себе на думці, що приходу до Шевченка як на прощу. Чудово вів вечір вчений секретар Чернігівського літературно-меморіального музею Михайла Коцюбинського Дмитро Мельниченко, котрий, до речі, нещодавно цікаво дебютував як поет на шпальтах нашої газети.

На цій зустрічі зі Словом ушанували й незабутні літературознавці та громадські діячі — Михайли Ілля і Юлія Коцюбинських. Заступник головного редактора газети «Деснянська правда», письменник Сергій Дзюба провадив про нагородження померлого Михайли Хоміни та Юлія Романовича за їхню визначну подвижницьку працю Міжнародною літературною премією імені Миколи Гоголя «Тріумф». Нагороду урочисто отримали їхні близькі — педагог Антоніна Коцюбинська, дружина Юлія Коцюбинського, та його син Ігор.

Сергій КВІТНИЦЬКИЙ

«ПОЕТКА. ЖІНКА. МАМА. Й ТИМ ЩАСЛИВА»

Творчий вечір

Таку назву мав творчий вечір чернігівської авторки Лани Світ-КО, що відбувся днями у школі І-ІІІ ступенів № 17. Пані Лана — випускниця цього навчального закладу.

— Якби не моя рідна-рідненька, найкраща у світі, затишена, домашня коза, не було би Лани Світко, — зізнається жінка. І продовжує: — А ще я дуже вдячна долі за те, що мені випала честь працювати в обласній газеті «Деснянська правда». У нас такий чудовий, творчий, згуртований, доброзичливий колектив, що мимоволі хочеться стати кращою, досконалішою.

Лана Світко (Світлана Сусленко) настільки любить школу, де навчалася й працювала, що навіть присвятила їй вірша, в якому розповідається про історію навчального закладу та його відомих випускників — музичного майстра Олександра Шльончика, котрий реставрував кобзу Тараса Шевченка; заслуженого артиста СРСР Володимира Волкова; заслуженого тренера України, віце-президента Асоціації футболу інвалідів Юрія Казимірова, тренера дитячо-юнацької спортивної школи «Десна» Юрія Грузнова та його дружину Світлану — кандидата біологічних наук, викладача ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка... А ще в рідній школі Лани Світко навчалася сама Михайлина Коцюбинська.

Добре слово сказано у вірші і про колишнього очільника навчального закладу Георгія Розмарину. Він був не лише гарним керівником, але й чудовою людиною та справжнім майстром пензля. Одна з його картин і донині зберігається у школі.

Зі сльозами на очах загадали Віктора Пахара, котрий пішов за межу у 2009 році. Віктор Петрович очолював навчальний заклад із 1985-го. Світлана того року прийшла перший раз у перший клас. А нині у третьому класі школи № 17 навчається Євгеній Чухлеб — двоюрідний онук відомого українського письменника, нашого земляка, уродженця села Лебедівки на Козелещині Василя Чухлеба.

Яскравим свідченням любові до рідного міста є поезія «Мій Чернігів». Мама вчить любити рідний край та Батьківщину свою донечку Аноту. Для неї про це — вірш «Я — маленька українка».

Лягідно й тепло читала пані Лана «Коліскову для доньки будівельника», де Анотія «співає котика перформатора тактів», та вірш «Про Анку-хуліганку і саночки-льодянки», в якому «донечка на снімовому коні летить із гірки на планету Мама». А Нютка в цей час тулилася до матусі, неначе кошенятко, і щасливо усміхалася.

Від душі сміялися присутні з гуморесок. Перша з них — «Як я щедрував» — прозвучала у виконанні учня 4-го класу Антона Кротенка, котрий три роки поспіль посідає перші місця на конкурсі «Молоді таланти Чернігів» в номінації «Літературна творчість» із віршами Лани Світко. А коли звучала гумореска «Залицяльники», на екрані демонструвався міні-фільм про недолугих «женихів» за участю учнів школи. Тож усім стало ще веселіше...

Історія, описана в гуморесці «Джентльмен», насправді сталася з пані Ланою та її донею. Уявіть собі, як поважається жінка з важкими сумками та ще й із маленьким дитячком, коли невідомий чоловік, притримуючи двері, пропонує не її, а... собаку! Тож щоким справедливим є висновок: «Зарубилась не тварина, а дядькова совість».

Учні другого класу подарували присутнім віршовану п'єсу Лани Світко за казкою Алли Сокол «Сніданок для мами». До речі, у виставі брав участь Женя Чухлеб. А виконавці театрального гуртка «Талант», яким керує вчитель зарубіжної літератури Євгенія Ганжа — організатор і натхненник заходу — насправді талановито зіграли п'єсу «Соняшник і Айстра» за улюбленою казкою поетки. Пані Лани вельми сподобалася чудова гра юних акторів Андрія Кравченка, Дениса Гапушки, Світлани Маценко, Романа Міщенко, Дар'ї Петелько...

Учасники «Соняшник і Айстра» — щасливі закінчення. Проте, на жаль, не все так чудово в реальному житті. Наші «соняшники» нині захищають цілісність і незалежність України в зоні АТО. Цій темі присвячений вірш Лани Світко «Листи на війну».

Уже другий рік поспіль до пані Лани звертаються волонтери з Жіночої сотні самооборони Чернігова з проханям підтримати поетичним словом матерів загинилих героїв. Торік народився «Лист до матері від вдови Небесної варті», а цього року Світко присвятила вірш матерям загинилих героїв Небесної сотні. Читачи його, авторка не стримувала сліз. І зала теж розділяла ці емоції. Відтак була хвилююча мовчання на знак ушанування пам'яті загинилих, серце яких і випускник школи № 17 Артем Рудник, котрий не повернувся з неоголошеної війни.

Насамкінець пані Лана зізналася, що іноді їй хочеться «зав'язати» з поезією. «Коли вмиратимуть Вірші, народжуватиметься Спокій», — здається авторці. Проте це далеко не так.

«Ця жінка не перестане писати доти, доки б'ється її серце», — підсумували ведучі заходу Дар'ї Маркова та Денис Звон. І, бачить Бог, вони мали рацію.

Вікторія КОЛОМІЙЦЕВА, директор ЗОШ № 17

Славні нащадки Тараса

Одинадцятий рік поспіль талановитих творчих школярів та студентів збирає на початку березня Ніжинський обласний педагогічний ліцей Чернігівської обласної ради. Ідея випускниці ліцею, а тепер уже доцента Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Алли Кайдаш набула регіонального розголосу. Її підтримали відомі автори, викладачі, чиновники й меценати.

квіткою в полі». Учениця 11-го класу Ніжинської гімназії № 3 Вікторія Черненко, хоч і стоїть «над пишаним обривом перед вибором власної долі», вже відрізняє імітацію від правди. Їй «хочеться стати однією із тих, тих вільних бурхливих хвиль, що не вдаються до інсценування моментів відвертих та імпульсивних, словом, живуть, а не грають у кіно...»

тинчу майстерність: «Сліпнуть світи, гірко усім. Чую: «Не вми молодим». Ніжинський літературний турнір для його учасників за одинадцять років став справжньою творчою лабораторією. Марина Лапай уже успішно опанувала філологію в Гоголеву вищу та досконалоє поетичні рядки. «Неси свою душу, немов чарівний Грааль. Себе розп'яти нікому не дай нагоди. Народжена жінкою ти, твоя природа ніжніша за шовк і міцніша за гостру сталь».

Мірослава Уніат стала лауреатом премії Альбертської Ради Українського Мистецтва та кількох премій від університету Альберти в Канаді, де працює менеджером із розвитку бізнесу в міжнародній компанії. Юлія Якубів долає сходишки журналістики в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Вони вже вітали теперішніх лауреатів разом із їхніми батьками та вчителями, директором Ніжинського обласного педагогічного ліцею Тетяною Шевчук, лауреатом обласної премії імені Софії Русової та обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» в номінації «Директор школи».

Ми всі щиро захоплювалися талановитою ученицею 11-го класу Куликівської гімназії східних мов № 1 Маринною Конончук, яка підкорює інтелектуальною образністю і гарним виконанням власних пісень у супроводі бандури.

Надія ОНИЩЕНКО

«НЕСИ СВОЮ ДУШУ, НЕМОВ ЧАРІВНИЙ ГРААЛЬ...»

У щорічному збірнику, який традиційно редагує поет і перекладач Олександр Гадзінський, усі учасники можуть порівняти власні вірші та прозу з творами інших конкурсантів. Кращі поезії друкує науково-популярний журнал для вчителів України й діаспори «Наш український дім», який видає Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя. Неупереджене журі напередодні визначає переможців.

Нетлінні Шевченкові слова, які у Марини Конончук «з людьми проходять кризь століття», спонукають юних авторів переосмислювати власне життя, шукаючи свою неповторну стежку. Десятикласниця Ріпкинської гімназії Аліна Павловська хоче «просто жити

Першокурсник фізико-математичного класу Ніжинського обласного педагогічного ліцею Василь Семенченко спробував творити і в поезії, і в прозі. Журі відзначило його образки, де зрілі філософські роздуми виражені цікавою образністю. «Кожен — цар своєї гори. Але що це за гора? О ні, це не п'єдестал пошани й величчя! Це лише порожнє відлуння зруйнованих надій, сподівань, мрій... Це лише лицемірна гора душевного ламаття! Це ті маски, що їх кожен носить із собою щодня... Це лише розпач, біль і величезні мури, збудовані закомплексованістю та страхом...»

Одна з лауреатів десятого конкурсу Ярослава Ворчак не тільки перейшла в одинадцятий клас Прилуцької ЗОШ І-ІІІ ступенів № 9, але й підвищила поє-

Літературні мандри

До антології, яка презентуватиметься на безрезневому книжковому ярмарку в Лейпцизі, увійшли тексти письменників, науковців і перекладачів з Чернігова Тетяни ДЗЮБИ.

Якщо запитати у пересічної людини, з чим асоціюється у неї «Вавилон», вона, мабуть, відповість — із місцем, де змішалися різні мови; з риками, на яких тужать за Вітчизною; з вежею, що сягає неба... Для мене особисто «Вавилон» відіграв у уяві поєднується ще й із ошатною антологією. Ця книга присвячена історії та культурі лужицьких сербів або ж вендів — найменшого за чисельністю янського народу, котрий мешкає на теренах Східної Німеччини (землі Саксонія і Бранденбург). За понад 1400-літню історію на долю лужичан випали найрізноманітніші випробування. Збереженню національно-культурної ідентичності цього народу перешкоджала асиміляція, пересудіс — оніщення, яке триває й дотепер.

Однак, попри всі несприятливі обставини, внаслідок яких постанала нищівна дмововність, певною мірою фольклорне представництво лужичан, ім усе ж удалося зберегти власну неповторну індивідуальність, вивирити потужну культуру, в першу чергу — прекрасне письменство. Цінність нового мистецького проекту яскраві й полягає в тому, що він має на меті розширити увялення про невелику європейську спільноту. Вихід цього справді унікального видання можна також розглядати як спробу бути почутими у вавилонському стовпотворінні, залишити незначимий слід в епоху глобалізації та втрати багатьох національних ознак.

«ВАВИЛОН» МІЖ ОДЕРОМ ТА ЕЛЬБОЮ

Ініціював і редагував книгу Бенедикт Дирліх — відомий сербсько-лужицький літератор та громадський діяч, пропагандист творчості лужицьких майстрів слова, як на батьківщині, так і за кордоном; організатор численних літературних подій та фестивалів, багатолітній очільник мистецько-артистичної спілки лужичан.

В антології представлені нові й відомі тексти літераторів-сімдесятників, у більшості виплеканих гуртком Кіто Лоренца. — Бєно Бударя, Бенедикта Дирліха, Ружі Домашчиної, Томаша Навки, Дороті Шовачиної та ін. Власне, як і поетичний тайнопис живого класика лужицьких сербів Кіто Лоренца. Згадана генерація поетів — феномен не лише лужицької, а і європейської літератури. Також у «Вавилоні» подані твори молодших авторів, з талановитими дебютантами зосібна.

До збірки включені есеї вчених-сорабістів Мартіна Вальде «Маленьке серце Європи. Народ лужицьких сербів на шляху до свого самовизначення» й Дітріха Шольце «Юрій Брезан (1916-2006) як автор «включно»-книг для дітей та юнацтва в колишній Західній Німеччині».

Бути почутим у світі той чи той народ сьогодні має змогу і завдяки перекладам. Особливістю «Вавилону» є те, що, на відміну від попередніх антологій лужицької писаності словесності, тут уперше об'єдналися у слові та світлінах венди і їхні приятелі. Літератори та перекладачі з Лужич перетлумачили й подали тексти зарубіжних письменників, які свого часу перекладали їхні твори, ознайомили-

Тетяна АНАТОЛЬЄВА

«Чоловічий» конкурс

Працівники Куликівського районного будинку культури попри економічні та фінансові труднощі не тільки зберігають установлені форми проведення, а й перебувають у постійному пошуку нових. Про це свідчать, зокрема, такі заходи, як презентація збірки «Славетні жінки Куликівщини від минулого до сьогодення», ярмарок виробів народних майстринь «Що може жінка» та інші.

І якщо головними героями там виступали жінки, то щоким закономірно в надрах колективу РБК виникла ідея щодо збалансування інтересів обох статей. І ось перший

Зала бурхливо реагувала на кожну вдалу репрізу, витіпку, допел. А оскільки спалахи емоцій глядачів не стихали, члени журі мимоволі розгублювалися в оцінкових критеріях. Та в кінцевому рахунку вони віддали перевагу Максимові Пилипенку. Вітім, ніхто з конкурсантів не залишився без заохочення. Усі отримали дипломи учасника та цінні подарунки. Щоправда, певний дисонанс у підсумковий контекст внесли уболівальники, які у процесі Інтернет-голосування потужніше підтримували Анатолі-

Є ЩЕ ХЛОПЦІ В НАШИХ СЕЛАХ!

крок «гендерної справедливості» зроблено. На сцені РБК восьмеро парубків змагалися на звання «Перший хлопець на селі».

Здобути почесний титул узялися Андрій Коновалов, Анатолій Хлїстун, Віктор Герасименко, Сергій Голован (сміт Куликівка), Сергій Пець, Микола Мурашко (с. Вересоч), Максим Пилипенко, Сергій Кононенко (с. Дроздівка).

Старалися хлопці, як могли. А додатковим стимулюючим фактором був суто жіночий склад журі (працівники районної державної адміністрації Лідія Чобітько та Ірина Медвідь, спеціаліст місцевого відділення прокуратури Марія Казнадія, методист будинку культури Світлана Примак та журналіст обласного телебачення Яна Титенко). Конкурсанти по-джентльменському дефілювали на сцені, відповідали на запитання ведучих, ходили женихачами в національному вбранні до двічат із вокального ансамблю «Вербена» та виконували ще багато завдань, передбачених умовами конкурсу.

ля Хлїстуня. Це було також враховано — коштом вавилонського кафе «Chicago» Анатолій разом зі своєю половинкою отримав змогу провести вечір у цьому закладі.

Належно оцінено і старання Миколи Мурашка та Віктора Герасименка, які за ознакою набраних балів відповідно стали другим і третім «хлопцями на селі», — вони, як і Максим Пилипенко, одержали грошові премії. А за окремими «номінаціями» переваг «хлопців на селі» (стильний, веселий, серйозний, мужній, романтичний) конкурсанти розташувалися в такому порядку: Анатолій Хлїстун, Сергій Кононенко, Сергій Голован, Андрій Коновалов, Сергій Пець.

Отож є підстави вважати їх кандидатами на «першого хлопця» у майбутньому. Принагідно кожмо шире спасибі Віктору Зеленьському, Ірині Єлісеєвій та Олександрі Сокворонку, котрі захопилися «кращих хлопців» районну гарними призами.

Василь ЩЕРБОНОС Фото Миколи ЗУБКА